

## Denemarken

### *Samenvatting*

Het Deense herstel- en veerkrachtplan (*Recovery and Resilience Plan*; RRP) bevat 39 maatregelen, waarvan 6 hervormingen en 33 investeringen, die verdeeld zijn over zeven componenten: 1. Versterking van de veerkracht van het zorgstelsel, 2. Groene transitie van landbouw en milieu, 3. Energie-efficiëntie, groene verwarming en koolstofafvang en -opslag, 4. Groene belastinghervorming, 5. Duurzaam transport, 6. Digitalisering, 7. Investeren in groen onderzoek en ontwikkeling. De focus van het plan ligt nadrukkelijk op het stimuleren van een groene transitie, gezien het feit dat vijf van de zeven componenten hierop ingaan. Van de beschikbare RRF-middelen zal 59% worden besteed aan maatregelen ten gunste van de klimaatdoelen en 25% aan de digitale transitie. Het plan voldoet volgens de Europese Commissie (de Commissie) aan het *do no significant harm*-vereiste. Het Deense plan omvat daarnaast verschillende maatregelen om de economie weerbaarder te maken en de potentiële groei te versterken. De belangrijkste maatregel (zowel een hervorming als investering) ligt op het gebied van een groene hervorming van het belastingstelsel, waarbij de uitstoot van broeikasgassen wordt belast en tegelijkertijd financiële prikkels worden geboden voor groene en digitale investeringen. Deze maatregelen vormen samen de grootste component. De totale omvang van het Deense herstelplan is 11,5 miljard Deense Kroon (ca. 1,55 miljard euro), wat volledig uit het subsidiedeel wordt gefinancierd.

### *Aansluiting op landspecifieke aanbevelingen*

Het plan benoemt hervormingen en investeringen die gericht zijn op het aanpakken van de groene en digitale transitie, de veerkracht van de gezondheidszorg en het stimuleren van onderzoek en ontwikkeling.

Het belangrijkste hervormingsinitiatief is de bijdrage aan de groene belastinghervorming. Eerst zal een verhoogde fiscale aftrekbaarheid voor groene investeringen in werking treden. Dit moet een stimulans bieden voor bedrijven om de groene transitie te versnellen, wat naar verwachting de uitvoering van de hervorming zal vergemakkelijken. Vervolgens worden de energiebelastingen vanaf 2023 verhoogd en gericht op het CO<sub>2</sub>-gehalte van fossiele energie, waardoor een prikkel ontstaat om duurzame energie te gebruiken en de uitstoot van broeikasgassen te verminderen. Het plan bevat daarnaast maatregelen om de productie en het gebruik van schone en efficiënte energiebronnen te verbeteren. Denemarken zal onder andere de omschakeling van olie- en gasverwarming naar elektrische warmtepompen en energierenovaties in particuliere en openbare gebouwen met slechte energieprestaties versnellen. Met deze voorgenomen maatregelen wordt volgens de Commissie invulling gegeven aan de aanbeveling om investeringen te richten op de groene transitie, met name op schone en efficiënte productie en gebruik van energie.

Om de hoge uitstoot van de transportsector in Denemarken te beperken heeft Denemarken landspecifieke aanbevelingen gekregen om de investeringen te concentreren op duurzaam vervoer en de verkeerscongestie aan te pakken. Het plan adresseert deze aanbevelingen voldoende volgens de Commissie, middels een specifieke component 'duurzaam transport'. Een van de hervormingen vergroot bijvoorbeeld de prikkel om voor duurzame auto's te kiezen door middel van een lagere registratiebelasting en een lage belasting op elektriciteit om emissievrije en emissiearme auto's op te laden. Het plan bevat ook initiatieven die duurzaam transport en infrastructuur bevorderen en ondersteunen, zoals investeringen in fietspaden.

Het plan bevat daarnaast maatregelen ter invulling van de aanbeveling om investeringen te richten op de digitale transitie. Deze bestaan uit gerichte subsidieregelingen die de digitaliseringsinspanningen van het midden- en kleinbedrijf ondersteunen en maatregelen die helpen om de dekking van internetbreedband op het platteland uit te breiden. Daarnaast is er een digitale strategie opgesteld om de digitalisering van het openbaar bestuur te verbeteren (bijvoorbeeld door het gebruik van kunstmatige intelligentie) en de samenleving voor te bereiden op de nieuwe uitdagingen (door een nieuwe, ambitieuzere cyberbeveiligingsstrategie vast te stellen).

Het plan bevat ook maatregelen die zullen bijdragen aan een veerkrachtiger en duurzamer zorgstelsel door te investeren in de beschikbaarheid van kritieke medische producten en de digitalisering van het zorgsysteem. Bijvoorbeeld door het stimuleren van het gebruik van

zogenaamde *e-health*, waardoor de toegang tot zorgdiensten zal verbeteren. De Commissie is van mening dat deze maatregel de aanbeveling adresseert om de veerkracht van het gezondheidssysteem te vergroten.

Ten slotte heeft het plan een sterke *Research & Development* (R&D)-focus, waarbij meer dan 17% van de totale uitgaven bestemd is voor (groene) R&D-projecten en bevat het plan maatregelen om de innovatiebasis te verbreden naar meer bedrijven. Een van de maatregelen die hieraan bijdraagt is de maatregel voor het tijdelijk verhogen van de algemene drempel voor fiscale aftrekbaarheid voor R&D. Deze voorgenomen maatregelen adresseren volgens de Commissie de aanbeveling om investeringen te richten op R&D.

Een aantal landspecifieke aanbevelingen zijn volgens de Commissie al voldoende aangepakt waardoor maatregelen op deze gebieden niet zijn opgenomen in het plan. Het betreft onder andere investeringen in onderwijs en vaardigheden en maatregelen om het tekort aan gezondheidswerkers aan te pakken. De Commissie benoemt ook de inspanningen die Denemarken heeft geleverd om tegemoet te komen aan de landspecifieke aanbeveling inzake de bestrijding van witwassen en financiering van terrorisme. Bijvoorbeeld door het versterken van het Deense agentschap voor financieel toezicht door het personeelsbestand met 60 procent uit te breiden in 2019, de verdubbeling van het aantal werknemers tussen 2017 en 2020 van de Financial Intelligence-eenheid, het significant verhogen van boetes vanwege witwassen en terrorisme-financiering in 2019 en het verhogen van de hoeveelheid inspecties.

De Commissie is van oordeel dat het plan in voldoende mate een significant deel van de uitdagingen uit de landspecifieke aanbevelingen adresseert. Het kabinet kan zich vinden in het oordeel van de Commissie, gezien de hoge mate van aansluiting op de landspecifieke aanbevelingen van het plan en de reeds geboekte vooruitgang op het gebied van de overige aanbevelingen.

#### *Mijlpalen en doelen*

Het voorgestelde uitvoeringsbesluit omvat 77 mijlpalen en doelen voor de diverse hervormingen en investeringen. De mijlpalen en doelen, en bijbehorende uitbetalingen zijn evenredig verspreid over de tijd. Volgens de Commissie hebben de geformuleerde mijlpalen en doelen een voldoende mate van concreetheid. De Commissie benoemt wel dat het ambitieniveau van sommige indicatoren bescheiden blijft, maar stelt dat deze voorzichtige benadering de haalbaarheid ten goede komt. Het kabinet kan zich vinden in het oordeel van de Commissie.

#### *Controlesystemen*

De Commissie is van oordeel dat elk ministerie een duidelijke en wettelijk bindende verantwoordelijkheid heeft om te zorgen voor geschikte audit- en controlesystemen. De Deense regelingen zullen bestaan uit twee niveaus van controle en audit: een centraal niveau, dat een aanvulling vormt op de bestaande Deense controle- en auditmechanismen, en het bestaande gedecentraliseerde niveau. De voorgestelde regelingen in het plan om corruptie, fraude en belangenconflicten te voorkomen, op te sporen en te corrigeren bij het gebruik van de verstrekte middelen, worden door de Commissie voldoende geacht.

#### *Eindoordeel kabinet*

Op basis van het bovenstaande kan het kabinet zich vinden in de positieve beoordeling van het Deense herstelplan door de Europese Commissie. Het kabinet kan zich ook vinden in de mijlpalen en doelen en bijbehorende bedragen die in het uitvoeringsbesluit zijn geformuleerd. Het kabinet is daarom voornemens in te stemmen met het voorgestelde uitvoeringsbesluit van de Raad.